

Είχα σκαλώσει σε εκείνες τις εικόνες με τον κάπτεν Bobby Moore να κρατά το χρυσό έπαθλο που έφερε το όνομα του Jules Rimet. Ασκούσαν παλαιόθεν μια γοητεία πάνω μου κι' έτσι κάπως επαγωγικά, έβλεπα αρκετά θετικά την πιθανότητα να κατακτήσει η Αγγλία το φετινό Euro.

Στερημένοι από τότε οι λέοντες, άλλοτε από κακοτυχία, ή από αδυναμία προσαρμογής, ίσως και από έλλειψη καθαρού ταλέντου, είχαν μείνει άτιτλοι. Κι εκείνη η εικόνα από τον Ιούλιο του '66, των παικτών με τις κόκκινες φανέλες, ήταν σαν μια κορύφωση της μεταπολεμικής ανόδου του Ηνωμένου Βασιλείου.

Στην τότε μουσική σκηνή Beatles, Stones, Animals, Troggs, Who, Cream, Fleetwood Mac, Yardbirds, Pink Floyd, και τόσοι άλλοι, έχουν έρθει σε ένα πρωτόγνωρα σπουδαίο προσκήνιο ή εκκολάπτονταν για αντίστοιχα σημαντικές στιγμές.

Στην F1, έξι από τους 10 τίτλους της δεκαετίας του '60 πάνε σε Βρετανούς και άλλοι τρεις σε οδηγούς της κοινοπολιτείας. Στους οκτώ από τους δέκα αυτούς τίτλους, πίσω από τις πλάτες των πρωταθλητών στροφάριζαν κινητήρες με βρετανικές υπογραφές.

Στους αγώνες ράλυ οι παρεμβάσεις του John Cooper δίνουν στο δημιούργημα του Αλεκ Ισιγώνη, το mini, μια σύγχρονη έκδοση του Δαβίδ που κόντρα στις προβλέψεις κατανικά τους απανταχού Γολιάθ. Λίγο αργότερα κατέφθασαν τα Escort, να υπογράψουν τις δικές τους νίκες.

Τέλος στη βρετανική πρωτεύουσα, αναδυόταν μέσα από τις ομίχλες, τις υγρασίες και τον συντηρητισμό, ότι πιο φιλελεύθερο είχε υπάρξει στον 20ο αιώνα. Ολίγον από σεξουαλική απελευθέρωση, πολύ από ποπ κουλτούρα, η Mary Quant χρησιμοποίησε πολύ λιγότερο ύφασμα για τις φούστες, η Twiggy τις έδειξε στον κόσμο, η Carnaby st. έγινε το κέντρο της νέας μόδας. Ήταν μια διονυσιακού περιεχομένου βρετανική δυναμική. Ήταν τα swinging sixties.

Μέσα σε όλα τούτα ήρθε και η κατάκτηση του Μουντιάλ. Ζούσαν σε όνειρο οι Αγγλότες. Εξέχασαν τα μεταπολεμικά δελτία, το κάζο του Σουέζ, και στριφογύριζαν εκστατικά. Το σήκωσε ο κάπτεν μέσα στο παλιό καλό Wembley με τους διδυμούς πύργους, λίκνο του Κυπέλλου Αγγλίας, όνειρο μυριάδων να παίξουν έναν τελικό εκεί μέσα.

Εκτοτε άλλαξαν όλα. Όλα εκτός από μια. Την βασίλισσα που είναι παρούσα ακόμα. Επτά από τους 11 της ομάδας του '66, όλοι νεότεροι τουλάχιστον μια δεκαετία της ανασσας έχουν εγκαταλείψει τα εγκόσμια. Προφανώς αυτό το god save the queen έχει απήχηση. Στην πριγκιπέσσα Lady D. δεν είχε, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Αλλάξε και το σπορ. Οι ομάδες έχουν πολυμελή επιτελεία, διατροφολόγους, ψυχολόγους, στατιστικολόγους και λοιπούς επιστήμονες. Το σπορ έχει αποκτήσει μια άνευ προηγουμένου χρηματιστηριακή αξία και ατοπήματα όπως η κλοπή του Jules Rimet από την ποδοσφαιρική ομοσπονδία της Βραζιλίας που ποτέ δεν βρέθηκε, δεν έχουν χώρο να ξανασυμβούν.

Το έπαθλο είχε γλυτώσει από την ναζιστική θύελλα, που σαν υπέρτερη φυλή το αναζητούσε στην Ιταλία, προκειμένου να αξιοποιήσει το χρυσάφι του, αλλά και της αρπαγής από το Central Hall Westminster του Λονδίνου όπου βρισκόταν προς επίδειξη τον Μάρτιο του '66. Τότε την παρτίδα την έσωσε ο Pickles ένα μαυρόασπρο ζωηρό σκυλί, που το ανακάλυψε σε φράκτη κατοικίας στο νότιο Λονδίνο. Πολύ Βρετανικό!

Αλλά από το 1983, εκείνο το μικρού μεγέθους χρυσό έπαθλο που εικονίζει την Ελληνίδα θεά Νίκη με τα χέρια σε έκταση, αγνοείται. Κατέφθασε για πάντα στη Βραζιλία, μετά την τρίτη κατάκτηση του παγκόσμιου κυπέλλου. Μετά από τον τελικό του '70 στο στάδιο Azteca του Μεξικό. Μετά από τον κεραυνό του Carlos Alberto που πήρε την μπαλιά από τον Πελέ.

«Δεν τον είδα» είπε το φημισμένο δεκάρι. «Τον άκουσα που κάλπαζε πίσω μου». Πάσαρε το τόπι δεξιά, ακούστηκε το γκντουπ από το δεξί του κάπτεν πάνω στην κίνηση και ο Enrico Albertosi το μάζεψε για τέταρτη φορά από το πλεκτό. Το ποδόσφαιρο ήταν ένα σπορ απλό, που το αναδεικνυαν καθαρόαιμα, πληθωρικά ταλέντα. Μετά έγινε επιχείρηση που απαιτεί επιστήμονες, ενώ τη ρότα του χαράζουν marketeers.

Τα θυμήθηκα όλα τούτα, στον αιώνα του VAR των εντυπωσιακών αθλητικών επιδόσεων, των θριάμβων της στοιχηματικής, της εξουσίας των χορηγών, του εξαντλητικού πρέσιν και των ατελείωτων τελετών.

Τα θυμήθηκα χαζεύοντας τον ημιτελικό με την Αγγλία που ανέτρεψε άρδην το θετικό πρίσμα οπτικής που είχα. Γρήγορος και ταχύς (πούλεγε κι ο Βαμβακούλας), ο μικρός το δέμας, διεμβολιστής Raheem Sterling αλλά οι σοβαροί παίκται δεν πίπτουν. Ειδικά στο H.B. Επίσης το ποδόσφαιρο όπως και όλα τα σπορ, παίζεται με μια μπάλα, τη εξαιρέσει των μοτορσπορτς, που απαιτούνται δύο. Το γράφω αυτό, διότι στη φάση του πέναλτι έτρεχαν δυο μπάλες στο γήπεδο. Άλλη ανορθογραφία του ρέφερυ. Στην Ελληνική αποκαλείται και κοράκι.

Αδικήθηκε, πιθανόν, η συμπαθής ομάδα της Δανίας, που σοκαρίστηκε στην πρεμιέρα με το συμβάν του Christian Eriksen. Ευνοήθηκε, πιθανόν, η Αγγλία που θα βρεθεί επιτέλους σε έναν τελικό και μάλιστα εντός έδρας. Έτσι συναισθηματικά πλέον, κλείνω, κάπως, προς την άλλη φιναλίστ. Την μεσογειακή. Εξάλλου από going home στο going Rome ένα μοναχά γράμμα αλλάζει.

Μικρή σημασία έχουν αυτά. Τα επαγγελματικά σπορ διακονούνται από αθλητές που δουλεύουν πολύ, που στηρίζονται πολύ, που είναι σοβαροί, συνεπείς και αμείβονται πλουσιοπάροχα. Επίσης αφήνει αρκετό χώρο σε μυαλοφιγόδικους οπαδούς, που στέλνουν απειλητικά μηνύματα σε παίκτες που έχασαν πέναλτι (όρα περίπτωση Alvaro Morata). Κάποιοι από αυτούς τους ίδιους οπαδούς, ανάβουν βεγγαλικά όταν η ομάς επιστρέφει νικήτρια και παρελαύνει στους δρόμους της πόλης και πανηγυρίζουν λες και απελευθέρωσαν την ανθρωπότητα από όλα τα προβλήματα.

Στα απανταχού αποθηκευμένα βίντεο υπάρχει λίγος George Best και πολύς David Beckham. Όσο ζούσε ο πρώτος είπε για τον δεύτερο: «Δεν μπορεί να κλωτσήσει με το αριστερό του

πόδι, δεν τα καταφέρνει στις κεφαλιές, δεν κάνει τάκλιν και δεν σκοράρει πολλά γκολ. Εκτός από αυτά είναι εντάξει».

Αφού ο Ατίθασος γόης αποχώρησε από τον μάταιο κόσμο μας, έδωσε το ονοματεπώνυμό στο αεροδρόμιο του Belfast.

Αν όμως για τον Best υπάρχει λίγο υλικό, για τον Manoel Francisco dos Santos, γνωστότερο ως Garrincha (από το όνομα ενός μικρού πουλιού, που προτιμά να πεθάνει παρά να πιαστεί), υπάρχει ελάχιστο. Αυτός ο κουτσός, κοντός, ασυνεπής στις υποχρεώσεις του ποδοσφαιριστής, ήταν ταυτόχρονα και ένα θαύμα της φύσης. Ένας ζογκλέρ, μια πλημμυρίδα ταλέντου σε ένα προβληματικό κορμί που, μετέτρεψε την ατέλειά του σε έναν απρόβλεπτα χαρισματικό παίκτη, σε ένα ασταμάτητο εξτρέμ. Σε έναν μάγο.

Χάιδεψε, σήκωσε δυο φορές το Gilles Rimet, το '58 στη Σουηδία και το '62 στη Χιλή. Ήταν η επιτομή, η προσωποποίηση του jogo bonito. Πέθανε από κύρωση του ήπατος στα 49 του. Στην ταφόπλακα του είναι χαραγμένα τα εξής: *«Εδώ αναπαύεται εν ειρήνη αυτός που ήταν η χαρά των ανθρώπων»*. Με τον Πελέ και τον Γκαρίντσα στην ενδεκάδα, η Βραζιλία δεν έχασε αγώνα σε 40 παιχνίδια.

Αναρωτιέμαι αν υπάρχει μεγαλύτερη αντίφαση ανάμεσα σε αυτό που ήταν το ποδόσφαιρο και σε αυτό που είναι σήμερα. Καλό τελικό αύριο και ευχές για μια ολίγη από jogo bonito.